

ПАМЕТНИК НА ЖЕРТВИТЕ НА КОМУНИЗМА

Паметникът, посветен на жертвите на комунизма във Варна и варненски окръг, се намира на бул. "Сливница" в градинката до Градската художествена галерия. Това е вторият паметник със същото име след паметника, открит и осветен в гр. София на 12 септември 1999 г. Софийският паметник представлява дълга черна мраморна стена, в която под надписа "Поклони се, българино, в тази стена е вградено страданието на нашия народ!" са изсечени имената на 7 256 убити и

безследно изчезнали наши сънародници. В гр. Варна идеите за паметник от този тип датират от 1992 г., но официално предложение пред кмета на

града за изграждането на такъв монумент е направено на 30 май 1995 г. от коалиция "Народен съюз-БЗНС, ДП". Предложението е внесено за разглеждане в ръководствата на коалицията от Клуба на репресираните към Демократическата партия-Варна и от Съюза на репресираните по политически причини след 9 септември 1944 г.

Стената-паметник на жертвите на комунизма в София

На 19 май 1995 г. на специално съвместно заседание ръководствата на БЗНС и ДП обсъдили идеята на двата Съюза и подготвили съвместно предложение, адресирано до кмета на града и до председателя на Общинския съвет–Варна.

В края на предложението авторите посочват, че “точният брой на тези жертви е все още неизвестен, поради обстоятелството, че властта след 10 ноември 1989 г. е била винаги в ръцете на комунистите, особено що се отнася до секретните служби и репресивните органи, но и от това малко, което е признато – над 25 000 от всички краища на страната (по изказване на министър Данов пред ВНС, по данни от МВР), показва, че комунистическите злодеяния нямат аналог в българската история.”

Според вносителите на предложението “...един такъв паметник ще спомогне да се държи и будна съвестта на идните поколения, за да не се допусне никога вече такъв разюздан терор и за да не се допусне в бъдеще комунисти-престъпници да вземат властта”. По-надолу в предложението вносителите посочват, че “данните от различни източници ни карат да предполагаме, че тези над 25 000 избити са вероятно над сто и десет хиляди”.

За връзка с Общинския съвет и Общинската администрация двете ръководства избрали Инициативен комитет с по един представител от Клуба на репресираните към ДП–Варна, Съюза на репресираните по политически причини след 9.09.1944 г. – гр. Варна и от Демократическата партия. На 30 май 1995 г. двамата председатели внесли в деловодството на Община Варна предложението до кмета на града, за което стана дума по-горе.

Една седмица по-късно, на 7 юни 1995 г., с изх. № ОС-48-00(6) кметът на града изпратил отговор, с който изразил одобрението си от инициативата и посъветвал вносителите “при наличието на общински съветник в ръководството на вашия съюз да се възползвате от близкия срок на следващата сесия на Общинския съвет и да внесете своето предложение според приетия от закона ред.”

Предложението било внесено веднага и Общинският съвет приел решение за изграждане на паметник на жертвите на комунизма в градинката до Градската художествена галерия. В следващите няколко години организаторите провели два доста зле регламентирани конкурса между варненските художници и скулптори, след тях тържествено била направена първата копка и проектирането било възложено на арх. Косьо Христов и скулптора Павел Джеферов. Междувременно към организаторите се присъединил и Обществен комитет за изграждането на паметника, варненският клон на БДФ и сдружението “Национална памет”.

ПЪРВИЯТ ПАМЕТНИК

От самото начало на инициативата през 1995 г., по идея на ръководствата на БДФ и на Съюза на репресираните, в старите варненски гробища започнало и изграждането на паметник на жертвите на т.нар. Народен съд във Варна. Неговият силует и стилови особености били начертани от ръководствата на двете политически формации, а в изграждането му се включили доброволци, приятели, симпатизанти и препатили от мероприятията на Народната власт. Откриването станало на 24 март 1999 г., в деня, когато 54 години преди това е прочетена последната присъда в залите на Народния съд. Отслужена била панихида, след едноминутно мълчание духовният оркестър на училище “Н. Й. Вапцаров” свирило подходяща музика. На откриването присъствали кметът на града, консултът на Полската република във Варна, д-р Грозев – председател на БДФ, г-н Ив. Станчев – председател на Съюза на репресираните в България след 9 септември, много граждани.

Паметникът на жертвите от Народния съд представлява пирамидално изграден обем, иззидан от необработени камъни, във вътрешността на който има обособено място за жертвен огън – свещ или лампа. Обемът е увенчан от обикновен метален, структурно изразен кръст. След откриването на паметника всяка година на 24 март пред него се отслужва панихида, поставят се цветя.

През пролетта на 2001 г. започнало изграждането на паметника в градинката до Градската художествена галерия. В началото бил излят бетонен симетричен архитектурен обем, страничните крила на който облицовали със сив мрамор, а средното – с черен. Така архитектурният силует на паметника добил вид на дом, чиито скосени хоризонтални греди придържат кръста на своя покрив и извеждат идеята за храм, изграден като част от всемирното пространство. В центъра на кръстовидния обем монтирали месингов знак, символизиращ при древните българи космоса и неговата необхватност, а под него в средната му част е гравирани текст: “На жертвите на комунизма”. Скулптурната композиция е изградена в кръгла градинка, към нея води широк и удобен подход.

ОТКРИВАНЕ И ОСВЕЩАВАНЕ

Паметникът бил тържествено открит и осветен на 31 октомври 2001 г. година в присъствието основно на членове и привърженици на СДС, БЗНС, ДП, политически активисти, депутати от партиите, организирали изграждането на паметника, и много граждани. Присъствал също и д-р Иван Дочев – водач на Българските национални легиони от преди 1944 г., чиито морален и политически наследник се явяват БДФ и част от националното ръководство на Съюза на репресираните след 9-и септември. Паметникът открил г-н Калчо Калчев, отслужена била заупокойна служба.

Всяка година на 9-и септември Съюзът на репресираните в България и Българският демократически форум организират заупокойна служба и дружеска среща на всички варненци, пострадали от комунистическия режим.